

С Т А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Светла Маринова Кънева, научна специалност „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“, Университет за национално и световно стопанство

Относно: конкурс за доцент по професионално направление 3.6. Право (Обща теория на правото)

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен от ВСУ „Черноризец Храбър“ в ДВ брой 42/07.06.2022г. Съгласно Заповед № 466/08.08.2022г. на зам.ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ участвам в състава на научното жури по конкурса.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

В обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионалното направление 3.6. Право, научна специалност „Обща теория на правото“ във ВСУ „Черноризец Храбър“ участва само един кандидат – гл. ас. д-р Теодора Василева Йовчева, преподавател в катедра „Правни науки“ на ЮФ на ВСУ „Черноризец Храбър“, която е представила изискваните документи.

Теодора Йовчева е завършила спец. „Право“ в магистърска степен в ЮФ на ТУ, гр. Варна през 2004, има специализация по Морско право, придобила е юридическа правоспособност и адвокатска правоспособност съответно през 2004 и 2005г. През 2008 г. получава First Certificate in English – University of Cambridge ESOL Examinations; English for Speakers of Other Languages. През 2013 – Сертификат за професионална подготовка, придобит

след курс за обучение на инструктори и за оценка, изпит и освидетелстване на морски лица, издаден от ИА „Морска администрация“, Варна.

През 2015г. защитава докторска дисертация на тема „Действие на закона в пространството“, по научна специалност (докторска програма) „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“ в ЮФ на Русенския университет „Ангел Кънчев“.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Гл. ас. д-р Теодора Йовчева е представила документи и приложени доказателства към тях за изпълнение на националните и университетските количествени и качествени изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

От представените справки се вижда, че гл. Ас. Йовчева изпълнява както минималните Национални изисквания за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“, така и специфичните количествени и качествени изисквания на ВСУ за заемане на посочената длъжност. Справките са коректно направени и отразяват основни научни постижения (публикувани книги, статии и доклади от конференции, и цитирания на научните публикации), както и основни качествени признания на обществото относно кандидата за ДОЦЕНТ на ВСУ.

Кандидатът изпълнява всички минимални национални изисквания – има придобита ОНС „доктор“ и има публикувана самостоятелна монография по темата на конкурса за ДОЦЕНТ, както и допълнителни статии, цитирания, доклади. За рецензиране са представени две монографии, едната по темата на докторската дисертация, а другата самостоятелна по темата на конкурса „Публично-частни паралели и взаимодействия“ една статия и 3 доклада в научни конференции.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

От представената справка на ВСУ „Черноризец Храбър“ е видно че гл. ас. д-р Теодора Йовчева провежда лекции и упражнения по редица правни дисциплини: Обща теория на правото, Международно публично право; Международно договорно право; Дипломатическо и консулско право; Право на Европейския съюз; Международно публично право /на английски език/; Международно договорно право /на английски език/; Дипломатическо и консулско право /на английски език/; Дипломатически протокол /на английски език/; Право на международните организации /на английски език/; Право на международната сигурност /на английски език/; Теоретични и правни основи на националната сигурност; Паспортно-визово право и контрол.

Учебните часове са пред студенти в бакалавърска и магистърска степен, като са тясно свързани с научната област на реализираните публикации и на обявения конкурс за „доцент“. Приложената към документите справка показва, че през периода след заемането на академичната длъжност „главен асистент“ кандидатът има изпълнена аудиторна заетост, която отговаря на изискванията.

От представените материали и от изследователската и преподавателската й дейност, мога да твърдя, че кандидатът има висока професионална подготовка, предоставя на студентите съвременни и полезни знания и развива у тях умения, които подпомагат успешната им професионална реализация.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

За участието в конкурса гл. ас. д-р Теодора Йовчева е представила 2 монографии и 4 статии (доклади) и цитати на нейни разработки. В публикациите няма доказано по законоустановения ред плагиатство. Основният (хабилитационният) труд на гл. ас. д-р Теодора Йовчева е „Публично-частни паралели и взаимодействия в правото“, ISBN 978-619-241-234-0, изд. Къща Стено, Варна, 2022г, има обем от 120 страници.

Съдържанието е много добре структурирано в три глави и е теоретично и логично издържано.

Основната цел на монографичното изследване е свързана специално с публичното и частното право. Значимостта на темата е осъзната не само от гледна точка на позитивноправния анализ, но и като част от вечния, циклично повтарящ се проблем за отношението индивид – държава, което се проектира не само в публичното и частното право, но и в определени властови диспозиции.

Разглежда се паралелното битие на публичното и частното право и взаимодействията между тях. Те се обуславят от историческите промени и политическите идеи, които отбелязват прехода от Античността към Средновековието и от Средновековието към Новото време, и придобиват трудно обозрима динамика в съвременната постмодерна епоха. Засяга се темата за динамиката и противоборството между обществения и индивидуалния (частен) интерес, поставят се смислови връзки и акценти, терминологични анализи, насочени към максимално пълно обхващане на предмета на изследването.

Направени са изводи за съотношението между публичното и частното в право, което е сравнимо с логиката на разделението на властите в единната държавна власт. Взаимодействието между тях е сравнено с комплексната конструкция, животоподдържащата система. Застъпен е обоснования извод, че конвергенцията, дифузията, смесването, прелитането и пр. на публично и частно е израз на единството в сложен механизъм, независимо дали във фокуса, в качеството на механизъм, се разглежда държавата или се разглежда обществото, или политическата система, или правото като самостоятелна система. С термините „публично” и „частно”, погледнати като съотношение в правото, се означава едно смислово съдържание и съотношение, което от гледна точка на държавата е „държава – народ/гражданско тяло”; от гледна точка на социалната система и потребностите то е съотношение „обществен –

индивидуален/частен интерес”; Във всички случаи обаче, това съотношение демонстрира не толкова противоречива, колкото по-скоро двуизмерна картина на необходимото единство.

Другата монография е базирана на докторската дисертация на гл. Ас. Д-р Теодора Йовчева, а именно „Действие на закона в пространството“ изследва един фундаментален въпрос от предмета на Общата теория на правото. Въздействието на закона се осъществява в материализираното поле на действителността – спрямо хората, времето и пространството. Елементът „пространство“ отразява зависимостта на правното регулиране от локализацията на неговите обекти.

В доклада „Теоретични аспекти на международната правосубектност“ е проследен въпроса за субектите на международното право. Разгледано е възникването и развитието на понятието „субект на международното право“ и състоянието на зависимост на този вид правни субекти от държавата. Отделено е внимание на т. нар. „особени субекти на международното право“, с акцент върху мястото и ролята на народите и нациите, борещи се за национално освобождение. Изразено е становище относно ролята на признаването за конституирането на субекти на международното право.

В статията в „Морските граници – политически и правни аспекти“ /в съавторство/ в годишник на Варненския технически университет е проследено политическото значение и нормативна уредба на морските граници. Изтъкнато е значението на границите като „обвивка“ на територията на държавата и „физически маркер на суверенитета“, подчертани се особеностите на морските граници, за разлика от сухоземните. Проследено е историческото развитие на схващането за „свободното море“ и на неговата териториализация. Анализирани са действащата международноправна уредба на различните морски пространства и тяхната делимитация.

В доклада „Правни аспекти на реалната връзка между държавата и кораба, регистриран под нейно знаме,“ е анализирана същността на основен принцип в международното морско право, че на борда на кораба в открито море действат законите на държавата на флага. В това пространство действат нормите на международното публично право, но те сами по себе си не са достатъчни, за да регулират многообразните правни отношения, които възникват на борда и/или по повод кораба и взаимодействието му с морската среда и с другите субекти на международното морско право. Затова Конвенцията на ООН по морско право от 1982 г. (КООНМП), в която също имплицитно е заложена концепцията за кораба като „плаваща територия“ на държавата на флага, поставя изискването за „реална връзка“ между държавата и кораба, плаващ под нейно знаме. В този контекст се установява от какви закони се регулира случващото се на борда.

В доклада „Действие на закона и реализация на правното регулиране“ е изследван механизмът на действие на закона в трите посоки-във време, в пространство и по отношение на лицата. Застъпено е становището че механизма на действие на закона изисква конкретизация на връзките между правната регламентация, въплътена в законите и фактическата реализация на правото. Това налага към теоретичната постановка на проблема да бъдат прибавени допълнителни акценти относно пределите на действие на закона.

Представени са и цитирания на утвърдени учени и изследователи в областта на Общата теория на правото на разработките на доктор Йовчева.

В обобщение се достига до извода, че в количествено и качествено отношение научната продукция на гл. ас. д-р Теодора Йовчева е в съответствие с минималните национални изисквания, както и с изискванията на ВСУ „Черноризец Храбър“ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

В представената научна продукция се съдържат безспорни научни и научноприложни приноси. Въпреки че би могло да се изразят по-обобщено, предвид същностната и тематичната им взаимоотноообвързаност, приемам откритиите от кандидата приноси в съставената Справка за основните научни приноси. Те отговарят на изискванията на чл. 54 от ППЗРАСРБ и съответстват на съдържащи се постижения в представените публикации. Научните публикации на кандидата са признак за проявявани трайни и устойчиви научни интереси в областта на морското право и общата теория на правото, които са позволили постигане на задълбоченост, логическа обвързаност, последователност и системност в научните изследвания. Пролитават уменията на извършване за критичен научен анализ.

7. Основни критични бележки и препоръки

Имам една основна препоръка към бъдещата изследователска работа на гл. ас. др Теодора Йовчева и тя е свързана с това да насочи повече усилия за публикации в реферирани научни издания, индексирани в световните научни бази данни Scopus и Web of Science, още повече че нейните интереси са в международното право.

8. Заключение

Научноизследователската и преподавателската работа на гл. ас. д-р Теодора Василева Йовчева отговарят на всички изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото приложение, както и на изискванията на ВСУ „Черноризец Храбър“ за заемане на академичната длъжност „доцент“. Научните й трудове са задълбочени, разработени на високо научно равнище, посветени на значими проблеми в научната област на конкурса. Това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да гласуват

положително за избора на гл. ас. д-р Теодора Василева Йовчева за заемането на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“.

26.09.2022 г.

Подпис:(доц. д-р Светла Кънева)